Riječ više o koncertu Crnogorskog simfonijskog orkestra na sceni CNP-a

Vedre melodije i zvučna usklađenost

PODGORICA - Za kraj prvog dijela koncertne sezone Crnogorskog simfonijskog orkestra, maestro Grigorij Krasko u program je uvrstio tri orkestarska djela koje je objedinjavala pastoralna tematika i mnoštvo melodija folklornog prizvuka.

U prvom dijelu večeri izvedeni su „Italijanski kapričo“ u A-duru, op. 45 Petra Iljiča Čajkovskog i „Svita Arlezijanka br. 2“ Žorža Bizea, dok su u drugom predstavljene „Igre iz Galante“ Zoltana Kodalja.

Foto: D. MILJANIĆ

SIGURNO I UBJEDLJIVO: Koncert crnogoskih simfoničara u CNP-u

Nakon odlične reakcije publike, jako motivisano simfoničari su na bis odsvirali Hačaturjanov „Adađo“ iz baleta „Spartak“ i Bramsovu „Mađarsku igru br.5“

Italija

„Italijanski kapričo“ komponovan je 1880. godine, a materijal na osnovu kojeg je djelo izgrađeno većim dijelom čine (citirane, parafrazirane) melodije, sakupljene tokom boravka u Italiji P. I. Čajkovskog. I pored toga što kapričo odiše vedrinom i lakoćom, i što je lišeno veće ekspresivne namjere, izvođački je ipak zahtjevno, posebno kada se u obzir uzmu segmenti artikulacije i tempa. Maestro Krasko i CSO su u karakternom smislu vješto sprovodili smjenu raspoloženja i zvučnih slika, lako vodeći slušaoce od epske do karnevalske atmosfere u djelu. U njihovoj interpretaciji jasno se razaznavala distinktivnost orkestracije Čajkovskog i mnoštvo zvučnih boja koje su tonski jasno i izvođački agilno gradili solisti duvačke sekcije, zajedno sa korpusima pouzdanih gudača i preciznih udaraljki. Dobro zamišljen i sproveden dinamički plan kompozicije, zvučna usklađenost ansambla i čvrsta makro struktrura, koja se razotkrivala tokom izvođenja, takođe su posvjedočili o koherentnoj tematskoj, ali i interpretativnoj niti kapriča.

Provansa

Nakon neuspjeha drame „Arlezijanaka“ francuskog književnika Alfonsa Dodea iz 1872. godine, istoimena djela Žorža Bizea zaživjela su samostalno na koncertnim podijumima zahvaljujući kompozitoru Ernestu Žirou, koji je numere iz drame preradio i uklopio u dvije orkestarske svite.

„Druga“ četvorostavačna svita otpočinje suptilnom evokacijom provansalskog miljea koju proizvodi pastoralni ton duvača - horni, flauta, fagota. U nastavku, „Intermecu“, solo dionice saksofona i klarineta takođe iskazuju ritmičku odsječnost i tečna fraziranja folklornih melodija. Pored velikog prostora koji je u sviti dat duvačkoj sekciji, korpus gudača i na ovom koncertu pokazuje svoj širok dijapazon izražajnih mogućnosti - od tonske svedenosti i suptilnosti „Adađa“ do izvrsne akumulacije zvuka u finalnoj „Farandoli“. Zbog, takođe, odlično izmjerenog i sprovedenog tempa u „Farandoli“ (nit presporog, nit prebrzog, kako je to čest slučaj u brojnim izvođenjima), prodornosti zvuka limenih duvača, mobilnosti kompletnog ansambla, jako koncentrisano, sigurno i ubjedljivo je okončan prvi dio večeri.

Galanta

U nastavku koncerta izvedeno je djelo „Igre iz Galante“ iz 1933. godine, za koje je Kodalj inspiraciju pronašao u prizorima i sjećanjima na mađarski grad Galantu (današnja Slovačka), ali i u melodijama „Romi iz Galante“, zabilježenim u Beču, u knjizi mađarskog folklora iz oko 1800. godine. U formalnom okviru ronda sa finalom, sadržajno su uočljive različite manifestacije mađarskog verbunkoša (igre koja se izvodila prilikom regrutovanja vojnika). Osim brojnih citata, klarinet dobija posebno mjesto u kompoziciji time što simulira i zamjenjuje tradicionalni duvački instrument taragot.

Solističku dionicu klarineta izuzetno je izražajno sprovodio Petar Garić, pokazavši istančan osjećaj za temporalnu ravan i tonsku delikatnost melodije koju je tumačio. Nakon njegovog segmenta interpretacije, uslijedio je vrlo sugestivan i magnetičan ulazak kompletnog sastava u novonastalu zvučnu „situaciju“. Kroz interpretaciju, nadalje su bile evidente izrazita gustina tona u gudačima, usklađenost duvačke sekcije, elastičnost i iskontrolisanost pri promjenama tempa (kao jednog od složenijih zadataka u djelu), efektna dramska pauza, kao i veoma fokusirana, precizna i moćna završnica. Prijemčivost i vedrina folklornih melodija i bogatstvo orkestracije u ovom, ali i u prethodnim djelima, bili su izuzetno izvođački inspirativni za maestra Kraska i crnogorske simfoničare, koji su nakon odlične reakcije publike u CNP-u jako motivisano na bis odsvirali Hačaturjanov „Adađo“ iz baleta „Spartak“ i Bramsovu „Mađarsku igru br.5“.

Vanja VUKČEVIĆ

NEMATERIJALNA BAŠTINA: Crnogorski oro

Starine Crne Gore u Biblioteci „Đurđe Crnojević“

CETINJE - Izložba nematerijalnih kulturnih dobara Crne Gore i promocija reprinta i novog broja časopisa „Starine Crne Gore“ biće upriličeni večeras u 19 sati u Nacionalnoj biblioteci „Đurđe Crnojević“.

Izložbu će otvoriti direktorica Uprave za zaštitu kulturnih dobara dr Anastazija Miranović, a osim nje govoriće prof. dr Aleksandar-Saša Čilikov, prof. dr Sonja Tomović- Šundić i istoričarka umjetnosti Maja Ćetković.

Povodom dva velika jubileja - hiljadugodišnjice crnogorske državnosti i desetogodišnjice od obnove nezavisnosti, Uprava za zaštitu kulturnih dobara izdala je reprinte stručnog časopisa „Starine Crne Gore“ i novi broj u cjelini posvećen našim nematerijalnim kulturnim dobrima. To su: vještina izrade i ukrašavanja crnogorske narodne nošnje, Crnogorski oro, Bokeljska mornarica, kult Svetog Vladimira, običaj Fašinade, vještina izrade čunova, vještina izrade Dobrotske čipke, vještina izrade Dobrotske/Peraške torte, tradicionalne igre kolašinskog kraja, legenda o nastanku Kotora, predanje o Pavi i Ahmetu, legenda o tri sestre, legenda o ljubavi Peraštanke Katice Kalfić i francuskog vojnika i Bokeljska noć.

Izožba će biti otvorena do 15. januara. **R. K.**

Tribina „Devastacija crnogorske kulturne baštine“ održana u Gradskoj kući u Nikšiću

Sakralno nasljeđe trajno je ugroženo

NIKŠIĆ- Javna tribina na temu „Devastacija crnogorske kulturne baštine“, u organizaciji Crnogorskog pokreta, preksinoć je održana u Gradskoj kući. Govorili su prof. dr Jasmina Nikčević, arhitekta Miodrag Miško Bajković i Slobodan Jovanović.

Prema riječima Jasmine Nikčević, ova tribina zamišljena je kao doprinos dostojanstvenom i pravednom rješavanju crkvenog pitanja u Crnoj Gori. U godini koja je na izmaku, Crnogorski pokret organizovao je razne tribine povodom obilježavanja onih ideja koje su u istoriji gradile crnogorski suverenitet. Tema ove tribine bila je rješavanje statusa Crnogorske pravoslavne crkve, kao i vraćanje sakralne imovine u državno vlasništvo.

Posvećenost

Kroz stručnost i posvećenost sa arhitektonskog stanovišta, Miodrag Miško Bajković govorio je o devastaciji arhitektonskog, odnosno građevinskog djela značajnih manastira u Crnoj Gori - Dobrilovina, Morača, Ostrog, Ždrebaonik, Starčeva gorica i Beška.

Kako je konstatovao, kroz studiozan pristup navedenim sakralnim objektima, izrazito je nepoštovanje graditeljskog nasljeđa zetske Crne Gore.

-Primjetno je nepoštovanje naše tradicionalne mediteranske sakralne arhitekture, uz obavezno prisvajanje i svjesno i namjerno nametanje nečeg sa strane. Kada su novoizgrađeni manastiri i crkve u pitanju, neću trošiti mnogo riječi, to je jednostavno arhitektura koja nema nikakvu arhitektonsku vrijednost. Mislim na hram u Baru, Mojkovcu i onaj u Titogradu. To je uvezena bizantijsko-raško-moravska srednjovjekovna arhitektura.

VAŽAN DOPRINOS: Sa javne tribine u Nikšiću

To su stilovi, betonski sklopovi, elementi, proporcije, materijali koji su strani našem podneblju i našem nasljeđu ka širem djelu mediteranskog sakralnog područja – ocijenio je Bajković.

On je naglasio da intervencije na i oko tih manastira, imaju isto za cilj isto - nametnuti tuđu arhitektonsku tradiciju, koja će vremenom, zbog neviđenog kvaniteta današnjeg graditeljskog zamaha Srpske pravoslavne crkve, zagušiti našu stoljećima staru tradiciju.

-Nekadašnja, dovoljno lijepa i kvalitetna slika crnogorske sakralne mediteranske arhitekture, ponos cijeloga jednoga malog naroda biće nepovratno skinuta sa zida galerije evropskih naroda i zamjenjena nekom drugom, novom, bezvrijednom - kazao je Bajković.

Zakon

Kako je istakao Slobodan Jovanović, nacrt Zakona o slobodi vjeroispovjesti, koji je prošle godine bio u proceduri, skrajnut je u drugi plan. S obzirom na to da nacrt rješava status Crnogorske pravoslavne crkve, Crnogorski pokret zahtijeva da se nacrt ponovo vrati u proceduru i izglasa u Skupštini.

Na tribini je prikazan i dokumentarni film „Kuda ide Crna Gora“, autora Steva Vučinića. Takođe, posjetioci tribine imali su priliku da potpišu peticiju za uklanjanje limene crkve sa vrha Rumije. **M.R.**